

Perspektiv:

Perspektiv betyder ifølge den store danske ordbog: synsvinkel, altså en bestemt måde at anskue eller opfatte noget på, som er bestemt af den viden, de holdninger eller erfaringer man har¹. En sådan definition anskueliggør, at handlinger og holdninger ikke kan forstås som uafhængige størrelser, men som styrende for de intentioner man har, og som ikke nødvendigvis er bevidste for den professionelle.

Inden for de primært 3 professioner, som denne artikel henvender sig til, bliver begrebet perspektiv anvendt i flere forskellige forståelser. Vi vil med denne begrebsdiskussion forsøge at skabe en fælles begrebsanvendelse i denne sammenhæng. En forståelse er inspireret af Carsten Pedersen, der i bogen ”Praksisfilosofi” opererer med begreberne, perspektiv, perspektivudveksling og perspektivskifte (Pedersen:2011). Ved at tilføje viden til holdninger og erfaringer vil vi synliggøre, at den enkeltes perspektiv kan udvides eller skifte, hvis man f.eks. under sin professionsuddannelse bliver præsenteret for ny viden inden for et bestemt område og formår at reflektere denne viden i relation til de erfaringer og holdninger, man bringer med sig. I Inklusionshjulet © er denne proces tænkt, som noget der finder sted i et fagligt fællesskab, et fællesskab hvor der finder perspektivudveksling sted, og ”hvor ingen perspektiver på forhånd kan gøre krav på en særlig privilegeret status, men netop udveksles med henblik på at forhandle og tydeliggøre et handlerum” (Pedersen:2011:105).

Under en sådan perspektivudveksling kan man også skifte perspektiv, dvs. at man kan se en situation fra en anden synsvinkel. I en sådan forståelse bliver perspektiver, noget man vælger, som børneperspektivet, forældreperspektivet og / eller professionsperspektivet. Ved perspektivskifte kan man altså så at sige træde et skridt tilbage (eller frem) og forsøge et se på situationen ud fra de andre involveredes perspektiv, f.eks. det forældrepar, som aldrig møder op til skole – hjem samtaler.

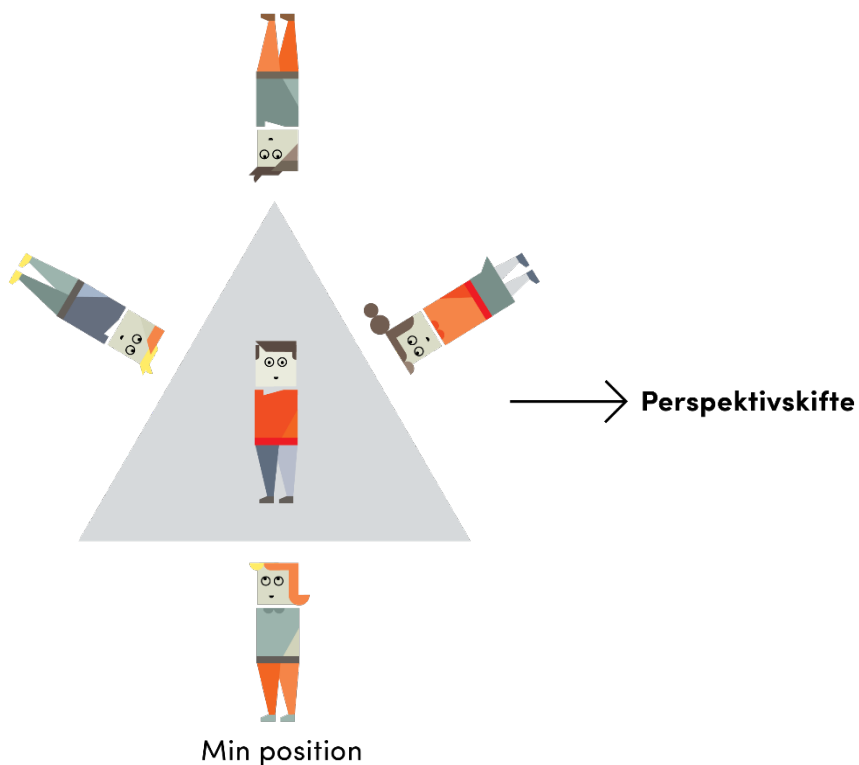
Indenfor socialt arbejde anvendes begrebet perspektiv i en lidt anden forståelse (Payne:2005:18): ”Perspektiver udtrykker værdier eller verdensopfattelser, der gør det muligt for deltagerne at strukturere deres tankegang tilstrækkeligt til at styre deres egen tilgang, mens de deltager. Perspektiver gør det muligt for en at tænke over det, der foregår på en struktureret måde. Ved at anlægge forskellige perspektiver kan man betragte situationer fra forskellige synspunkter.” Et eksempel på perspektiv kunne være en diagnosticerende eller patologiserende forståelse eller tilgang til børn, hvor børn ses eller forstås med iboende fejl og mangler. Dette perspektiv repræsenterer et ekskluderende børnesyn, hvor barnet italesættes som ’et barn med problemer’ eller ’et problembarn’. Et andet eksempel er det inkluderende perspektiv, hvor børn forstås som individer i mere eller mindre udsatte positioner og et børnesyn, der forstår børn som ’børn i udsatte positioner’. De samme perspektiver kan overføres til et professionsperspektiv og et forældreperspektiv. Perspektivskiftet bliver herefter et skifte fra f.eks. et diagnostisk perspektiv til et inkluderende perspektiv. At synliggøre og muliggøre et sådant skifte er formålet med Inklusionshjulet ©. Der kan således foretages et perspektivskifte inden for hvert af perspektiverne: børneperspektiv, forældreperspektiv og professionsperspektiv². Problemet er, at begge niveauer omtales som perspektiver, og at begrebet perspektivskifte relaterer sig til to forskellige erkendelsesniveauer. I Inklusionshjulet © fastholdes begrebet perspektivskifte, som det der sker, når der opstår ny erkendelse og dermed et grundlæggende perspektivskifte, og altså skift af tilgang. Perspektivskifte i Carsten Pedersens forståelse kaldes i denne sammenhæng at tage et andet, eller en andens perspektiv.

1 Inspireret af Den Danske Ordbog www.sproget.dk

2 Vi skelner i denne artikel ikke mellem barnets perspektiv og børneperspektivet jævnfør Dion Sommer (2010): ”Børn i senmoderniteten: barnomspsykologiske perspektiver”, Hans Reitzel, Kbh. 2010

Perspektiv i Inklusionshjulet

Dette kan illustreres således:

Begrebet perspektiv anvendes ydermere om både det at tage et børne-, forældre- eller et professionsperspektiv og det at indtage et perspektiv eller tilgang til forståelse af børn, forældre eller professionelle handlinger og positioner i samarbejdet. Ovenfor er der redegjort for forskellige anvendelser af begrebet perspektiv, der umærkeligt er rodfæstede i sproget. Derfor er det vigtigt at være opmærksomme på den upræcise anvendelse af begrebet perspektiv.

Dialogen er som tidligere nævnt vigtig i det (tvær)professionelle fællesskab, hvor perspektiver udveksles og muliggør et perspektivskifte.